

Sanacija tornja freiburške katedrale: freiburški žitelji i ...

... Kaeser-Kompressoren sudjeluju u gradnji

Izjedeni kamen, lomljivi pješčenjak, isprane sljubnice: Toranj katedrale, 116 metara visok simbol Freiburga, mora se temeljito sanirati. Moto inicijative za spas tornja: "Mi sudjelujemo u gradnji!"

Čišćenje na vrhu tornja

"Znakovi su očigledni", objašnjava graditeljica katedrale Yvonne Faller. "Zbog odstupanja obloga i probijanja hrde temeljita sanacija je neophodna." Kasnije, kada se ljeti 2005. godine srušio dio s krugovima, bilo je jasno da treba poduzeti mjere. Po prvi put nakon više od 85 godina toranj katedrale ponovno nestaje "iza rešetaka". Skele ovaj put završavaju 98 metara iznad trga katedrale. Tko gore radi kao restaurator ili klesar, mora biti ne samo izvrsno zanatski osposobljen nego niti ne smije imati vrtoglavicu.

Mi sudjelujemo u gradnji!

Za savladavanje ove velike zadaće društvo za gradnju katedrale, nadbiskupija Freiburg, zastupnici grada kao i privatne zaklade i sponzori osnovali su inicijativu. Pod motom "Mi sudjelujemo u gradnji!" žele zajedno s građanima sakupiti novac kako bi se toranj katedrale što brže i najbolje sanirao.

Radno mjesto u zraku

Tko se na visini od skoro sto metara fiksno privezan penje preko skele, osjeća poštovanje prema srednjovjekovnim građevinarima koji su bez suvremene tehnike stvorili tako grandioznu građevinu. Poštovanje međutim zaslužuju i stručnjaci koji se danas bave restauriranjem. Jer saniranje piramide tornja je zahtjevan posao. Toranj katedrale je pri zaključku redakcije bio skoro u cijelosti ograđen skelama. Zadnjih 18 metara do križne ruže sada bi

Nova izrada u građevinarskoj radionici Fotografija: Münsterbauverein Freiburg

trebalo biti okruženo skelama koje će se ujesen ponovno ukloniti kako bi se osjetljiv vrh tornja što je kraće moguće izlagao s time povezanim jakim udarima vjetra.

Od lipnja 2006. godine slobodni restauratori su zajedno s onima iz barake za građevinske radnike uz katedralu čistili pješčenik postupkom pjeskarenja "pijeskom" od finog staklenog praha (granulacija 0,04 do 0,08 mm). Dva Kaeserova kompresora Mobilair M 46 na podnožju tornja napajala su uređaje za pjeskarenje crijevnom vezom komprimiranim zrakom. Gore na radnoj platformi dobio je trostruki razvodnik dodatno ohlađeni zrak do 6-litarskih "RotoSoft" uređaja za pjeskarenje. Na 30 m dugim crijevima dosizale su sapnice točno svoja mjesta primjene.

"Najljepši toranj na zemlji" se sanira

Čuvanje gdje god je moguće ...

Nakon završetka radova na čišćenju počelo je stvarno saniranje. Gdje god je moguće, održava se srednjovjekovna građevinska supstanca. Staro kamenje se učvršćuje, napukline stiskaju, a površina djelomično dopunjuje zamjenskim materijalom za kamen. Ako jaka trošnost nekog kamena njegovu restauraciju čini nemogućom, u građevinskoj radionici se kleše novi. Pred restauratorima je dakle još mnogo posla, a kao i prije vrijedi zamolba graditeljice katedrale: Sudjelujte i Vi u grad-

nji tornja katedrale! Svaki doprinos pomaže – i skraćuje vrijeme dok naš simbol ponovno ne zablista punim sjajem."

Autor: Klaus Dieter Bätz
Kontakt: klaus-dieter.baetz@kaeser.com

Najljepši toranj od svih ...

... je prema švicarskom ovjesničaru umjetnosti Jacobu Burckhardt (1818-1897) 1340. godine dovršeni

toranj freiburške katedrale. To potvrđuje Burckhardtova biografija Wenera Kaegija. Prema njoj je Burckhard u studenom

1869. godine u Baselu držao predavanja o gotskim crkvama, gdje se doslovce navodi: "A Freiburg će zaista ostati najljepši toranj na zemlji". Tornju freiburške katedrale se općenito daje priznanje – krivim – Burckhardtovim citatom da je "najljepši toranj kršćanstva", što navodno proizlazi iz pisma učenjaka u kojem je freiburšku katedralu i katedralu iz Straßburga nazvao "obje najljepše katedrale kršćanstva". Tijekom rane "gradske promidžbe" alzaški grad je nestao iz citata ...

Fotografija: Münsterbauverein Freiburg

